

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România . . . . . 40 lei
 6 luni . . . . . 20 „
 3 luni . . . . . 10 „
 Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
 sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI—5
 Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

Vol. 11, ediția 11, Dreptul civil Alexandresco, este de vânzare la Curierul Judiciar. Prețul 18 lei. Persoanele care s'au abonat îl vor primi cu 15 lei.

Rugăm pe d-nii abonați cari și-au schimbat domiciliul, să ne ananțe printr'o carte poștală, indicându-ne exact noua D-lor adresă, pentru a putea primi regulat ziarul.

S U M A R

Societatea generală de patronaj a arestaților în închisori, a condamnaților liberați și a copiilor abandonați moralmente, discurs rostit de d-l St. Stătescu, cu ocazia constituirii acestei societăți.
 Informațiune.

SOCIETATEA GENERALĂ DE PATRONAJ

A

ARESTAȚILOR ÎN ÎNCHISORI, A CONDAMNAȚILOR LIBERAȚI ȘI A COPIILOR ABANDONAȚI MORALMENTE

În seara de 17 Noembrie corent membrii Societății generale de patronaj a arestaților în închisori, a condamnaților liberați și a copiilor abandonați moralmente, a ținut o nouă întrunire în sala Curței cu jurați din Palatul justiției din București.

Numeroase persoane de distincțiune, precum și o mulțime de magistrați și avocați asista la această întrunire. D-l Scarlat Pherekyde Primul Președinte al Inaltei Curți de casație și Președintele Societății, luând cuvântul a arătat că, pentru ca scopul Societății să fie și mai mult cunoscut, a crezut necesar să se mai vorbească despre acest lucru și de aceea dă cuvântul d-lui St. Stătescu, Procuror pe lângă Inalta Curte de casație, spre a-l arăta.

Dăm aci în întregime cuvântarea d-lui Stătescu:

Doamnelor și Domnilor,

Sub auspiciile sub care am inaugurat prima noastră întrunire, D. President având la dreapta

sa pe D. Ministrul al Justiției, iar la stânga pe D. Decan al baroului, credeam chestiunea noastră fără controversă.

Credeam că cine zice «Patronajii» zice destul ca să se înțeleagă de ori-cine, de ce este vorba; Credeam că astă-zî, când în toate țările lumii civilizate, există deja, și funcționează la lumina zilei, Societăți de Patronajii, cu concursul a tot ce există mai de frunte, mai cult, mai cu vază, și prin urmare care 'și dă seama de opera la care dă concursul, chestiunea ar fi cunoscută și la noi;

Credeam, în fine, că acum când presa și colegul nostru D. Rădulescu a expus, în ședința trecută, ce este patronajii și care este rostul acestei Societăți, pentru a cărei isbândă ne-am hotărât să luptăm noi ceștia care ne adunăm aci,....

Credeam, zic, că nu trebuie să ne mai îngrijim de alte explicațiuni, de alte deslușiri, sau de alte justificări, pentru a ne pune în regulă cu opinia publică, pentru a ne dovedi dreptul de a cere concursul tuturor, obolul fie căruia om de bine;

Care 'mi a fost însă mirarea,!

Care 'mi a fost surprinderea,!

Când dupe ședința noastră din urmă, dupe sutele de adesiuni ce ni s'au dat ca cea mai eclatantă manifestație de aprobare, să văd încă hesitațiuni, temeri de neisbândă, ce zic, critici, glume, ba chiar încercări de a ni se demonstra, că este să exagerăm datoria Societății către individ, atunci când căutăm printr'această încercare să ușurăm situația, chiar a celor infierați de justiția penală....

Am răspuns, individual, acolo unde am avut putința de a o face,—acolo unde mă găseam personal în fața vre-unei speciale contradicțiuni, dar, fiind că nu atât numărul acestor adversari, cât mai ales calitatea lor, rangul și funcțiunea ce îndeplinesc în stat, m'a surprins de acest mod de a vedea, m'am hotărât să rog pe D. Președinte, să mai lase încă o ședință la ordinea zilei. Ches-

tiunea utilității acestei Societăți, sau mai bine zis a scopului ce 'și propune să atingă, pentru că dând cât mai mare întindere acestor explicațiuni, succesul nostru va fi cu atât mai asigurat, și de aci, drumul ce avem de parcurs va fi cu atât mai facil.

Domnilor,

Este știut, că o cauză dreaptă nu se poate perde de cât prin reaua voință a celui chemat să judece, căci alt-fel, este de ajuns să desfășuri un argument, să'l începi chiar, pentru ca judecătorul să te priceapă, și dreptatea să ți se dea.

Dar atunci când acel care are să judece o chestiune nu vrea să asculte;—Când la lumina adevărului ce i se presentă nu vrea să vadă,....

Oh! atunci, dar numai atunci, totul e pierdut, nimic nu mai este de făcut.

Eū las de o parte pe acei cari aū ochi și nu vor să vadă;

Nu vorbesc celor ce aū urechi dar nu vor să audă;

Mă adresez celor care primesc discuția, acelor cari nu fug de o dreaptă judecată, vreaū să zic:

Acelora cari nu se opresc cu încăpățănare la o idee fixă, de la care nu vor să cedeze pentru nimic pe lume;

Acestora le adresez aceste câte-va detalii:

Doamnelor și Domnilor,

Este vorba să facem evidentă necesitatea unei Societăți de Patronagiū și pentru cei din aresturi, sau la a lor liberare.

Ei bine, aș putea să mă opresc de la început, la un argument peremptoriū; la unul din acele argumente în contra căruia nimic nu se mai poate opune, fiind, cum se zice în sfera judecătorească «*Autoritate de lucru judecat*».

Intr'adevăr, 'mă ar fi de ajuns, să vă spui, că toate statele *lumei* civilizate, aū adoptat această idee;—Dar nu e nevoie ca să mă traversăm oceanele pentru ca să căutăm: cum se judecă, ce se crede, și mai cu seamă ce se face, pentru interesul ideii de patronagiū.

În Europa noastră, în partea ei occidentală, lucrul este judecat, ba încă definitiv judecat.

Societăți de patronagiū în diferite sensuri și la diferite spețe de nenorociți;—Mână de ajutor organizată în vederea ori-cărei persoane, fie în munca silnică a ocnelor, făptaș de paricidiul cel mai abominabil, și până la pruncul cel mai inocent, mai înainte chiar de a vedea lumina zilei.

Nu de astă-zī sau de erī această idee a luat naștere, ci de secole;—Iar persoanele care staū

în vază, care conduc aceste instituțiuni, sunt dintre acelea cari, în țara lor, este de ajuns ca să le pronunți numele, pentru ca toți să se descopere și să salute cu respect, memoria unora, opera și sârguința celor alți.

În Franța, numele lui «*Bérenger*» a trecut din tată în fiū, cu calitățile și renumele, ce pe nici o cale, nu e de natură a asigura o mai mare nemurire, de cât pe aceia a ideilor filantropice.

În Belgia, «*Lejeune*» omul care 12 ani a ocupat fotoliul din capul Departamentului Justiției, și care a înzestrat țara sa cu legile cele mai apropiate ideilor umanitare, este astă-zī Președintele Societății Internaționale de Patronagiū, și luptă ast-fel ca să ducă în lumea întreagă, aceste idei, de a căror utilitate este așa de departe de a se indoi.

Dar de ce aș mai alerga în Anglia, Germania, Italia, Elveția, Austria, etc. etc. ca să vă arăt că sunt, și cum sunt organizate aceste Societăți!

Nu vreaū să mă opresc la această dovadă a dreptății cauzei ce 'mă am propus să susțin din toată convingerea, dar nici fac ca criticii noștri, cari fug la spatele unei idei fixe, cari 'și apără credința lor cu argumente care nu resistă.

Domnilor,

Cine zice «*Patronagiū*» zice *patron*, zice *stăpân*, zice *protector*....

Și care este omul, care în viața lui, în această nesfârșită luptă pentru existență, nu are nevoie de un «*Patron*»?

Care este ființa viețuitoare, nu numai omul, care să nu se găsească mai bine, mai în largul său, mai comod, de cât atunci, când are deja pe cine să se reazăme, cine să'l susțină, să'l ajute, să'l încurajeze?

Nu voi căuta să mă opresc a vă arăta că însuși, capi de partide politice, Miniștrii, Capul Statului însuși, nu sunt oare și ei patronați în sensul și în limitele, în care fie-care aū nevoie de sprijinul partidului său al poporului pe care se reazămă toată puterea lor?

Bogatul, miliardarul, nu are și el nevoie de nici un concurs, și de nici un patron, în viața cea mai indolentă, ce s'ar fi hotărât a duce?

Dar să descindem la restul muritorilor de rând:

Noi, funcționarii, și mă servesc de acest cuvânt, pentru-că unii din acei cu care țin să discut chestiunea noastră, sunt funcționarii de ai Statului.

Noi nu simțim nevoie, și nu alergăm la patronagiū, când căutam sprijinul necesar pe lângă cei

mai mari de cât noi, ca să ne menținem sau să înaintăm ?

De ce oare cerșetorul de stradă, are dreptul să întindă mâna trecătorului ? Și de ce atunci când Societatea găsește că aceasta nu trebuie să se facă, pentru a evita răul spectacol public, de ce organizează aziluri, sau case publice, unde să se adune și să se întrețină infirmii, pe socoteala Statului ?....

Dacă nu pentru ce există între membrii unei Societăți organizate un fel de contract sub-înțeles, un quasi-angajament mutual de o reciprocă ajutorare. De un sprijin ce nu se poate tăgădui fără a se periclita bunul mers al întregii Societăți.

Ce este Mila ? Milostivenia ?

Dacă nu ideia modernă de patronagiū !

Așa dar, nu este de insistat mai mult. Patronagiul a existat de când e lumea ;—necesitatea lui de a fi este în firea omului însuși ;—și prin urmare :

Cine refuză dreptul la un ajutor, celui în lipsă, nu este vrednic de menirea lui în Societate.

Din acest punct de vedere, adversarii noștri, de alt-fel puțin la număr, nu stăruiesc a ne zice că nu e bine, că nu trebuie să facem, aceia ce scopul acestei Societăți 'și propune să urmărească.

Se discută numai, necesitatea patronagiului celor din închisori.

Se opun, a se răspândi în public, ideia, că pentru cei arestați se cuvine să se facă alt-ceva de cât, a 'i pedepsi cu toată severitatea, a 'i face să simțā, a 'i face să știe toată viața, că o faptă rea, cu rău se răsplătește.

Că furul, omorătorul sau falsificatorul etc. nu trebuie să ne înduioșeze, și nu trebuie să ne gândim la el de cât pentru a 'i aplica suferințele corespunzătoare răului ce a cauzat Societăței.

Exact !

Și nu eū voi fi acela care să susțin, că un criminal, că un făcător de rele, are dreptul, sau că Societatea are datoria să 'i dea o răsplată în bine, pentru răul, pentru turburarea ce a făcut.

Nu ! departe de mine atāta unilateralism, atāta pasiune în sensul patronagiului dus la extrem.

Aceia ce însă susțin, și aceia de care adversarii noștri nu 'și dau socoteala, nu vor să înțeleagā, este că noi, sau mai bine zis, că instituitorii acestor idei și Societăți, nu căutam să adunăm contribuțiuni, nu ne punem la o muncă și la o atāta greutate, pentru ca să schimbăm pedepsele în recompense, în prime de încurajare la rău.

Aceasta ar fi o faptă rea ; aceasta ar fi o crimă contra Societăței.

Noi însă credem, și această credință nu începe de la noi cei de astā-zī... noi credem :

Că după cum lumea a progresat și progresaază continuū în toate direcțiunile vieței publice, tot ast-fel și în această privință vechile sisteme nu aū rămas, nu pot să rămāe aceleași ;

Că unde în vechime se credea că cu asprime, cu răutate, de multe ori chiar cu barbarie, Societatea se răsbuna contra individului care săvârșise o faptă rea, o faptă sălbatică, tot ast-fel mersul natural al progresului, a isbit să punā margini acestor credințe ; a reușit să schimbe curentul în vederi mai raționale, mai umanitare, mai convenabile.

De la norma taliunei, care zicea că pedeapsa are să fie identică cu faptul comis, și prin urmare :

Cel ce a luat averea altuia, în avere va fi isbit ;

Cel ce a luat viața, cu viața să fie pedepsit ;

Cel ce a vătāmat cinstea altuia, tot ast-fel va suferi.

De la ideia că Societatea are dreptul ca să aplice ori-ce cruzime, ori-ce torturi, rău făcătorilor dovediți sau care erau aduși spre a fi dovediți etc. etc.

Astā-zī ideia de pedeapsă, noțiunea despre dreptul Societății de a aplica o pedeapsă, a făcut cursul fatal al timpului, a suferit influența inevitabilă a circumstanțelor, după gradul de culturā a membrilor Societăței respective.

De la ideia că Judecătorul este ca și Medicul clinician, chemat să fixeze diagnoza și să 'i prescrie rețeta, în dosa de penalitate ce, bine sau rău, apreciază că e suficientă pentru îndreptare.

Astā-zī s'a ajuns la convingerea că judecătorul ca și medicul nu trebuie să se oprească cu nestrămutare, nici la prima diagnoza nici, mai ales, la prima măsură aplicată, ci să se urmărească delinquentul în timpul duratei pedepsei, ca și după aceea, pentru a se vedea dacă efectul a fost moralizator, sau dacă a devenit incorijibil.

Grație complectā în cazul d'ântāi, severitate eternă în cazul cel-l'alt ; sau după ultima formulă modernă.

Condemnații și libertatea condițională dacă făptuitorul dā semne că nu va mai recidiva. Condemnațiunea indefinită, în caz de incorijibilitate constatată.

Așa că ideile moderne în materie de reprimare nu mai sunt, ca pedeapsa să se prelungească sau să se agraveze, după gravitatea faptului, ci după reaua pornire a sufletului celui adus la judecată.

De aceia :

Pedeapsa cu moarte merge spre o apropiată desființare.

Regimul penitenciar aproape înlocuit spre binele traiului.

Societăți speciale se formează ca să apere gratuit în justiție, și legi în acest sens există deja, fiind stabilit că cel mai mare criminal, despre a căruia vinovăție nimic nu arată vre-un dubiū, să nu fie judecat fără să fie ascultat, fără a se pune în sprijinul cauzei sale, tot ce se poate spune pentru folosul apărării sale.

Mai mult de cât atât;

În cursul luptei continue între cele două curente, care se rezumă, în miniatură, în lupta dintre noi și adversarii noștri, doleanțele au izbucnit; revoluțiunile secolelor au câștigat încetul cu încetul, și așa se face că sistemul modern de a pedepsi, este cu totul altul de cât al antichității.

Astăzi dreptul Societății de a pedepsi nu mai residă în bunul plac al capului Statului, ci în rânduiala pusă prin legile organice, alcătuite și eșite din voința poporului.

Și de aci concluziunea naturală este:

În materie de pedeapsă, ca în oricare altă direcțiune, idea mare, ideea dominantă, este următoarea:

Individul trebuie, de sigur, să cedeze Societății, dar în același timp, acest sacrificiū nu se poate cere de cât întru atât întru cât interesul social o reclamă.

Apoi dacă este așa, și fără îndoială că așa este, și așa trebuie să fie, să revenim la chestiunea noastră, și să ne întrebăm:

Care este interesul Societății în această privință?

Este oare, ca penitenciarul să fie rău construit și rău întreținut?

Ca arestații să fie rău hrăniți și rău îmbrăcați? Sau din potrivă?

Interesul Societății este ca arestatul supus la pierderea libertății sale pe un timp oare-care, să se profite de această ocaziune pentru a-l reforma, a-i ameliora fizicul a-i schimba moralul.

De alt-fel, este oare cert, este oare absolut evident că individul care a căzut odată în o vină, fie ea cea mai gravă, fie ea cea mai bine dovedită, este oare sigur printr'aceasta chiar, că Societatea nu mai are nimic de făcut cu el, și că nu trebuie să mai ne pierdem vremea cu direcțiunea trupului și a sufletului său?

Dacă ar fi așa, încă așa avea dreptul să întreb:

Trebuie ucis... cel ce a cauzat o dată o astfel de vină?

Ei bine, nu....

Adversarii noștri, aceia adică, a căror credință este, că rău făcătorii, nu mai au dreptul la nici o protecțiune din partea Societății, nu merg, ei însuși, nu pot să meargă până la această extremă, de și logica lor, acolo-i duc.

Un arestat printr'aceia că este condamnat de

justiție, nu însemnează că este perdat, definitiv și irevocabil perdat pentru Societate.

Căci de câte ori, și statistica penală este dovadă vie a celor ce am să afirm, de câte ori criminalii mari, nu au fost ertați de vina lor, ba chiar, nu au venit să ia locul victimelor lor. în aprobarea și aplausele cercului social din care făcea parte?!

De câte ori... incendiarii, devastatorii, jefuitori sau omorători, nu au fost ertați de pedeapsa cuvenită faptelor lor, fără ca acesta să se găsească exagerat sau vinovat....

Lucrul este prea recent, și prea cunoscut, pentru ca să pot tăgădui că revoltele țărănești din anul curent ca și cele din 1888; ca atentatul din urmă în contra Regelui Serbiei, nu sunt faptele la care fac aceasta aluziune

Istoria Popoarelor, de alt-fel, abundă în exemple de această natură.

Și atunci...

De ce ar fi posibil o selecțiune printre rău făcători?

De ce criminalul, așa zis, politic, să fie alt-fel tratat de cât ori care altul de drept comun?

De ce Societatea să aplice unuia, drept oricare pedeapsă, recompense, gloriei, atot-puternicii, sau cel puțin ertare, pe când pentru cei-l'alți, să nu fie permis nici unui concetățean să se ocupe, să se intereseze de soarta lui?!

Statul ar trebui să o facă, dar cum Statul are destule de făcut, de ce să nu se lase operei private, sarcina pe care Statul nu o poate aduce la îndeplinire?!...

Dar,

Să fie oare exact:

Că un arestat este, și trebuie să fie considerat ca o persoană inutilă, ca o cantitate neglijabilă, ca o ființă care să nu merite nici o atențiune?

Este adevărat că oprobiul urmărește pe cei ce au avut păcatul de a trece odată prin judecata instanțelor penale, dar aci este opera de reformă, aci este nodul chestiunii noastre;

Paricidiul s. e.

Paricidiul a fost tot-d'a-una și în toate timpurile considerat ca crima cea mai oribilă, și în tot-d'a-una pedepsit cu pedeapsa cea mai aspră.

Resultă oare de aci, că acela care a atentat asupra zilelor aceluia de la care el deține pe ale sale, este un individ care trebuie distrus?

Nu... a zis deja atâta lume... și Legiuitorul nostru dupe exemplul celor-l'alți a suprimat pedeapsa cu moarte.

Ei bine, când acesta stă în arest, pentru a-și expia greșeala comisă într'un moment de aberațiune mintală, căci nu se poate admite de cât o

surescitare nenaturală, din partea celui ce ridică mâna asupra părintelui său ;

Ei bine, zic, în timpul pedepsei, nu este bine ca să fie cine-va care să'i dea atențiunea cuvenită, și să'l facă să judece, cât de rău, cât de neertat este, ca să îndrăsnească a ucide pe propriul său părinte ?

Nu este folositor, și pentru individ, dar mai ales pentru Societate, ca să se propage critica răului, și stăpânirea de sine, chiar în momentul de cea mai violentă turburare intelectuală ?

De sigur.

Și aceia ce zic de paricid, înțeleg a forțiori, despre cele-l'alte fapte descendente în linia hierarhică a faptelor penale.

Dar,

Toate acestea sunt zise pentru cazul când individul are o poziție socială ; are un adăpost unde să se oprească la expirarea pedepsei sale ; dispune de mijloace, pentru ca să nu fie silit, ca o dată liberat din închisoare, prima lor grije să nu fie, de cât să caute cu ce să trăească mai departe.

Aci este opera cea mare a Societăților de Patronagiū....

Aci se învederează utilitatea lor.

Așa se dovedește, că neraționând, adversarii noștri comit o greșeală, vătămând, în credința ce au că fac bine, interesului social.

Ce are să devie, servitorul liberat din arest, unde a purgat vina de a fi furat de la fostul său stăpân ?

Marele contingent al criminalității 'l dă populația săracă, și aceasta, pentru bunul motiv, că nu e nici o faptă fără un mobil, or adevărata și cea dintâi cauză care împinge la cele mai multe fapte rele, este sărăcia.

Ei bine,

Ce fac acești oameni la eșirea lor din arest, unde locuința, hrana ca și îmbrăcămintea li se procură de Societate ?

Este natural... este forțat...

Lăsați în voia soartei, urmăriți de strigătul celor fără de inimă, constrânși de necesitatea de a trăi, recurg, din nou la alte fapte rele. Ce câștigă Societatea din acest cerc vițios?...

Nimic!... lucrul este evident!.. ba din potrivă, perde.

Dar uvrierul, care pentru o cauză saū alta, a căzut în păcatul necinstei, și este obligat să sufere pedeapsa și rușinea pușcăriei ?

Nu este și el, ca și servitorul de care am vorbit, mai nenorocit la eșirea sa din arest, de cât în momentul când a fost încarcerat ?

De sigur.

De aceia Societățile de patronagiū, au în această privință, un rol, cu desăvârșire reformator ; Ele

țin să lupte în contra prejudecății, în contra desonoareii, ce se atașează de multe ori atât de pe nedrept, de persoana care ese dintr'un arest ;

Ele luptă ca să ajute pe liberatul care a dat dovezi de îndreptare, pe acela care a comis crima sa într'un moment de turburare a minții, dar care, acest moment trecut, remușcarea a desființat din sufletul lui tot germeul răului, și l'a pus și mai bine pe calea cinstei saū a bunelor purtări.

Și să nu mi se zică, aceia ce am auzit deja, zicându-se fără a se fi aprofundat în deajuns, cestiunea noastră :

Dar acestea sunt bune de spus, ca date de efect... în realitate însă pușcăriașul rămâne acelaș, dacă nu devine și mai enervat, și mai pervers, prin viața de pușcărie...

La toată această luptă de vorbe, 'mă va fi destul un caz să pot cita, un arestat să pot dovedi că în adevăr s'a ameliorat, că a luat calea omului cinstit, după eșirea sa din arest, și acest unul singur 'mă va fi de ajuns, ca să pot zice :

Societățile de Patronagiū au destul de făcut, căci iată că sunt chiar criminali, care pot să aibă în fundul sufletului lor, încă o doză de bună moralitate.

Ei bine, am să citez nu unul, ci mai multe exemple practice..

Am să aduc citațiuni precise, ca să dovedesc, că nu numai în materie corecțională, unde cestiunea nu poate face îndoială, dar că printre criminali, cunosc, eu personal, și statistica altora 'mă furnizază exemple isbitoare de ameliorare posibilă.

— Ca judecător de instrucțiune, sunt aproape 16 ani, am avut de instruit în contra unei bande, dacă nu tot atât de vestită ca aceia a lui Zdrelea și Mărunțelu, dar de sigur în destul de periculoasă, de oare-ce ajunseseam să cred că nu se mai sfârșește seria tâlhăriilor și a furturilor, și prin urmare și a copărtașilor implicați ; Camera de acuzare, chiar, a crezut bine să disjunga crimele de delict, găsind că înaintea Juraților s'ar putea face erori, confuziuni, poate chiar injustiții.

Ei bine, unul dintre aceștia, ba încă din cei mai de frunte «*Niță Stoian*», după ce a executat integral, cei 15 ani de muncă silnică la care fusese condamnat, a intrat în serviciul de pavare al Capitalei, unde l'am văzut, în tot cursul verei trecute, lucrând ca cel mai pacinic lucrător, dintre acei cu care se găsea în companie.

Un altul, «*Nicolae Șofu*», din aceeași bandă, a venit la mine la parchetul Curții, tot vara trecută, și mi-a cerut să 'l ajut ca să poată obține să i se găsească dosarul afacerii lor, și să poată cere liberarea unor sume de bani, ce rămăsese neurmărită de părțile civile.

Despre acesta aveam ideia, că era mai pervers de cât cel d'intăi, și atunci am profitat de ocaziune ca să văd, în ce stare sufletească a eșit din munca oanei...

M'a surprins, m'a mișcat și nu 'l pot uita, cum, cu lacrimile în ochi 'mă spunea, că cea ce a suferit el în timpul pedepsei l'a învățat cum să se poarte în viitor. Era acum, ca oă 35 ani.

— Dar, mă tem de acei cari cred așa de puțin în acest fenomen.

Mă tem că vor merge până a 'mă pune la îndoială constatările mele personale, de și așa avea și alte cazuri de citat.

Mă tem că mă vor considera de iluzionist, de un posedat nenorocit, al unei idei fixe, și că din această cauză iaă drept o moralizare, aceia ce în realitate nu ar fi, de cât efectul unei naivități din parte-mă, față de o rafinare și mai isteță din partea acestor criminali.

Să aduc, acum, statistica altora...

— În anul 1894, atunci când pentru prima oară am fost pus în pozițiune să iaă parte la un Congres de Patronagiū în Belgia.

Atunci când d. Ministru al justiției, 'mă-a făcut imensa onoare, de a mă trimite ca delegat din parte'ă, la acest congres, împrejurare, pentru care astă-ză, mă mult de cât ori când, mă simt dator să 'i adresez tot respectul și toată recunoștința mea.

Atunci am avut ocaziunea să văd, ce este, și ce cult aū alte națiuni, pentru instituțiunea și ideia Patronagiului.

Atunci, am ascultat discursuri, cari, cu măestria unei dicțiuni artistice, și încălzite de focul sacru al unor inimi de adevărați filantropi, 'mă aū lăsat impresiuni, care nu se vor șterge din sufletul meū, de cât odată cu ființa mea.

Atunci și acolo, am aflat ce este, saū măi bine zis, cât este de făcut, în țara noastră, din acest punct de vedere.

M'aū delegat în Comitetul internațional de Patronagiū, ca reprezentant al României, dar am evitat de a mă duce să particip la lucrări, atât 'mă era de rușine, căci aci pot s'o mărturisesc, când a trebuit să spu: că la noi, Patronagiul, propriū zis, nici nu este cunoscut, necum să avem Societăți inființate.

— Ei bine, în acest congres, s'a prezentat între atâtea altele și un raport al d-lui „Lecour“, fost șef de divizie în poliția din Paris.

Acest raport trata asupra cestiunei de a se ști, dacă se poate și în ce condițiuni, să se scape arestații liberați, de supravegherea polițienească, care pune o atât de mare piedică, replasării individului în Societate.

Cu această ocaziune, d. Lecour, făcând preambulul studiului său, zicea:

«... Dans cet ordre d'idées, on est naturellement amené, à traiter la question posée au Congrès d'Anvers, c'est-à-dire :

«Jusqu'à quel point, la surveillance de la haute police, peut se concilier avec le fonctionnement des mesures de patronage, que tout le monde s'accorde aujourd'hui à préconiser...».

Și după ce în examenul ce face caută să dovedească, cum că măsura supravegherii polițienești, este ea însuși o măsură de patronagiū oficial, vine cu un exemplu ca să ilustreze expunerea sa.

El zice :

«C'était une orfeline, élevée par des vieux parents; ignorante, inculte, presque sauvage. Exploitée par des misérables et poussée au vol à leur profit, elle en arriva, sous leur influence et avec leur complicité, à commettre une tentative d'assassinat sur son aieul...».

«Condamnée pour ce fait à dix ans de travaux forcés, elle subit sa peine dans une maison centrale...».

Și după ce ne spune că în timpul pedepsei, modul său de a se purta, a ridicat-o în atențiunea direcțiunei arestului, a ajuns a fi numită : «*Contre-maitresse d'atelier*» și că i s'a redus în fine și doi ani din pedeapsă, a fost liberată.

Raportul continuă ast-fel :

«Qu'allait-elle devenir ?

«Où pouvait elle aller ?

«Car, la nature de sa peine, l'assujétissait, à la surveillance perpétuelle.

«Questionnée sur le lieu où elle voulait fixer sa résidence,... mal conseillée, mal renseignée, alors qu'une bonne indication eut été un patronage, elle désigna son village, où elle n'avait plus de parents...».

Primarul satului însă 'i spune că nu e bine pentru dânsa ca să rămăe acolo, de oare-ce lumea are să o ia cu pietre la goană, și o sfătuește ca să se ducă măi bine la Paris, unde măi lesne se poate ascunde și căpătui.

Dar, «Là encore, avait manqué le bon conseil et l'appui, qu'un recours à une Société de Patronage, peut donner...».

De oare-ce, după lege nu putea să locuiască în Paris, când își alesese deja satul său ca loc unde avea să fie supravegheată ; cu toate astea dânsa reușește să se plaseze ca servitoare într'o casă bună, și unde prin purtarea sa absolut corectă, își atrăsese simpatia patronilor săi.

Descoperită însă de poliție care o urmărea, «*en rupture de ban*».

«La pauvre femme... se désespéra et menaça de se tuer...».

«Il n'était pas douteux que la divulgation de

ses antécédants entretenait la perte de sa place, et par suite une catastrophe...».

Poliția însăși putea să fie compromisă, dacă s'ar fi întâmplat ceva, care să dea pe față această indulgență față de o persoană pusă după lege la supravegherea polițienească.

Doi ani de zile au trecut în această stare de lucruri, când o nouă complicație survine.

«*Elle fut demandée en mariage!!...*» ne spune raportorul.

Un uvrier cinstit și muncitor este autorul acestei cereri.

Stăpânii săi, atât de bine o apreciasă, că o îndemnau la acest act, dând tot ajutorul lor.

Lucrul însă era cu neputință, fără ca printr'aceasta chiar, să nu se descopere tot secretul întregului său trecut...?

Cum însă, zice raportorul :

«*La longue épreuve subie par la malheureuse était concluante...*».

Poliția crede util să ceară și obține o hotărâre grațioasă în dispensa de supravegherea polițienească.

Vechea criminală era salvată grație silințelor sale de a se reabilita în morala publică, precum și ajutorului său mai bine zis «patronagiului oficial», care a făcut totul pentru replasarea acestei femei în societate...

— Nu este așa că speța este precisă ?

Nu este așa că lucrul nu se poate pune la îndoială, de oare-ce este un agent superior al poliției celei mai serioase ce cunoaștem, care ne povestește faptul, de sigur petrecut sub ochii, și îngăduirea tuturor mai marilor săi.

Se poate oare zice că nu e aci o adevărată dovadă că omul condamnat nu e pierdut pentru tot-d'a-una ?

Dar mai cunosc un caz doveditor de ceea-ce vrea să dovedesc.

Acesta este și mai important, el este și mai strălucitor întru a arăta, că a comite un delict, a săvârși o crimă, nu însemnează că sufletul individului este de evitat, este de temut pe tot restul vieții sale.

Filip Dupin, fratele marelui Dupin, cel mai remarcabil procuror general ce a avut Curtea de Casație a Franței, a fost și dânsul destul de celebru avocat pentru ca discursurile și pledoariile sale să merite a face obiectul unei publicațiuni speciale.

Achile Gournot este autorul celor 22 de foi care precede această colecțiune, în care la fila a treia se găsește următoarea notiță :

«Il avait vingt-trois ans, lorsque en 1818, un président de cour d'assises, en peine d'un défenseur, le désignait à l'audience même, pour venir au secours d'un accusé...».

Și apoi începe să nareze ast-fel speța procesului :

«Un soir on avait appris que pendant la revue du Roi, le Lieutenant-Colonel de Pontis, Comte de S-t Hélène avait été arrêté, à la tête de son régiment

«Au moment du défilé, un forçat libéré l'avait reconnu et dénoncé au chef de la police secrète, comme son ancien compagnon de chaîne,—condamné en 1801 aux travaux forcés pour vol, sous le nom de *Coignard* et qu'il s'était, peu de temps, après échappé des galères; De là cet homme s'était glissé dans l'armée...».

Aci numai e posibil dubiū. Cazul este concret și precis.

Nume proprii, date formale, este începutul carierei unui avocat, care avea să devie celebru; este un proces care s'a tratat într'o ședință publică; sunt analele unei Curți cu Jurați ce se invoacă; este o revistă militară solemnă care a servit de platformă unui așa de grav incident.

Și atunci întreb :

Este aci, da să nu, dovedit, că furul care a meritat pedeapsa muncii silnice, a avut destula putere de stăpânire asupra sa însuși, ca în curs de 17 ani să nu dea nici un moment dovada unei perversități, vrednică de teoria adversarilor noștri? ci din potrivă să câștige laude și înaintări.

Este oare drept, este oare bine, este în interesul Societății, ca după un fapt unic și izolat, să judecăm toată ființa unui om, tot răul ca și tot binele de care ar fi capabil ?

O faptă rea, poate să fie o greșeală, poate să fie un antrenament, un moment nenorocit. Nu e deci serios ca de la un act izolat să conchidem că individul nu ar putea fi capabil de cât de acelaș gen de fapte.

Dar :

Cine nu a greșit în viața lui, întru nimic și nici odată ?

Cine poate, cu mâna pe conștiință să se declare fără de păcat? —, absolut corect, din toate punctele de vedere și în toate momentele întregii sale vieți?

Egoismul nu este oare în firea naturei omenești? și nu este el izvorul primordial a tot ce omul face mai rău pe lume?

Impulsiunilor egoismului cedează în tot d'auna firea omenească, atunci când urmărește, plăceri, averi, onoruri, etc. etc., și dacă este așa,

De ce să osândim fără milă și fără replică pe acela care într'un moment oare-care și în anume circumstanțe a dat în adevăr dovada unei rele porniri, dar despre care nu avem încă certitudinea că este absolut incorigibil ?

De ce părintele nu'și isgonește copilul, nici nu'l ucide, pentru ca'l vede pornit la rele?

De ce dinotriva, stăruie a'l întoarce pe calea binelui, fie prin consiliu, fie prin pedepse, dar mai nici-odată, sau cel puțin foarte cu greu, pierde ori-ce speranță de a'l readuce din calea vițiului și a relelor deprinderi?

De sigur, pentru că există încă o rază de speranță, există încă un sentiment de încredere, dublat de acela al legăturilor dintre dânsii, și care oprește ori-ce hotărâre bruscă, ori-ce apreciere ne-supusă la toate încercările.

Tot ast-fel și Societatea, nu trebuie să desprezeze, nu trebuie să se descurajeze în fața faptelor rele săvârșite de membrii săi; — Să'i pedepsească, se înțelege, fără șovăire pentru ori-ce faptă rea, dar să nu distrugă, cu precipitare, aceia ce este atât de necesar; — A pune ca o axiomă, că o dată delinquent omul este de presupus că va fi etern rău făcător, este să nimicești fără matură judecată un prea mare număr de membri ai Societății.

Cine dintre noi, nu'și aduce aminte, și în acest moment pentru mine atât solemn pentru importanța chestiunii, mă permit să pui această întrebare:

Cine dintre noi nu'și aduce aminte de vechii camarazi de școală, de foștii noștri tovarăși de copilărie?

Și în această repede împospătare a suvenirurilor trecutului, cine nu are o cunoștință a relelor purtări, ale vre-unuia dintr'ai noștri, care astăzi să fi ajuns în fruntea unei familii oneste, sau chiar în capul treburilor Statului?

Ah! Nu!

Nu vrea să încurajez vițiul, nu vrea să susțin crima.

Nu merg până a zice că nu e nimic de reprobabil într'o purtare rea, dar nici nu vrea să vadă o judecată pripită, o judecată nereflectată.

Acolo unde este o faptă rea, să luăm pozițiune ostilă, fără șovăire, fără cruțare, dar tot așa o...

Acolo unde ori-ce speranță nu se poate crede pierdută să nu esităm a veni cu ajutorul nostru.

— Iată teoria, iată credința mea. Iată pentru ce atunci când am auzit de înființarea unei Societăți de Patronaj, am oferit cu grabă, cu entuziasm, asentimentul meu.

— Dea D-zeu ca toți aceia care ca și mine au alergat sub drapelul ideilor umanitare, fără rezervă și fără limită, drapel ce s'a luat în mână spre cinstea țării noastre și spre siguranța isbândeii, de acei al căror nume nu am nevoie să'l mai pronunț.

Dea D-zeu zic, că toți aceștia să serve de exemplu pentru a se mări la infinit numărul lor.

Și dacă este adevărat că toate acțiunile mari pornesc din inimă, și că oamenilor inimoși nici D-zeu nu le stă în otrivă.

Să ne punem cu toți inima și să nu ne îndoim de rezultatele operei ce am întreprins.

St. Stătescu

Procuror la Înalta Curte de Casație și Justiție

După ce D-l Stătescu a rostit această frumoasă cuvântare, D-l C. Rădulescu, sub directorul G-l al închisorilor, a citit statutele Societății, care au fost aprobate de adunare, fără discuțiune.

După statute, Societatea compunându-se din cinci secțiuni, s'a proclamat în aplauzele unanime președinții fie-cărei secțiuni și anume:

D-na Elena Sc. Pherekyde, Prezidenta secțiunii I, adică pentru patronajul copiilor abandonăți moralmente;

D-na Maria M. Iulian, Prezidenta secțiunii II-a, a bine facerilor;

D-l St. Stătescu, Președinte al secțiunii III pentru patronajul arestaților în închisori;

D-l Alimăneșteanu, Președinte al secțiunii IV-a pentru patronajul condamnaților liberați; și

D-l D-r Sutz, Președinte al secțiunii V-a pentru patronajul alienaților, vagabonzilor și cerșetorilor.

Adunarea a luat sfârșit la orele 11 seara.

G. B.

INFORMAȚIUNE

Față cu dispozițiunile criticabile ale art 72, 73 și 122, din anteprojectul prezentat de d-l Ministru al Justiției pentru reforma legi judecătorilor de ocoale care, fără motive, lovește în drepturile câștigate ale *Apărătorilor* (advocaților de pe lângă judecătoriile de ocoale) — prin faptul că: 1) Li se ridică dreptul d'a mai pleda la toate judecătoriile și redacta și prezenta la Tribunalele acte de notariat, forțându-i a se stabili și profesia numai la o singură judecătorie; 2) îi scoate de sub jurisdicțiunea disciplinară a Consiliului de disciplină a Corpului avocaților sub care sunt astăzi (vezi art. 89 comb. cu art. 14 din legea p organizarea Corpului de avocați din 12 Martie 1907) și îi pune pe apărători sub directa priveghere și disciplină a judecătorului pe lângă care profesază, judecător, căruia i se dă facultatea de a putea ridica dreptul apărătorului d'a mai profesa, când i se va fi părut că s'a abătut de la datoriile sale, cu'n cuvânt când va vrea judecătorul, prin o simplă încheiere motivată — se zice — dar care va fi definitivă și irevocabilă, nefiind susceptibilă de apel sau recurs! — apărătorii din toată țara amenințați prin aceste dispozițiuni s'au întrunit într'un congres, la București în ziua de 8 cor. pentru a protesta, și au formulat un memoriu. Acest memoriu, Comisiunea însărcinată de congres, l'a depus erii la Ministerul de Justiție. El s'a trimis și *Presei* pe concursul căreia se sprijină, și se va trimite tutulor Decanatelor din țară și d-lor Președinți ai corpurilor legiuitoare.

Intr'un număr apropiat vom publica în întregime acel memoriu.